



Museums - Tidende

INFORMASJONSAVIS FOR STAVANGER MUSEUM

NR. 2

MAI

2001

11. ÅRGANG

Museene i et desentralisert kulturminnevern

I stortingsmelding nr. 31 (2000-2001) om oppgavefordelingen mellom kommune, fylke og stat tas det til orde for en delegering av deler av miljøvernet og dermed også kulturminnevernet til kommunenivå. Man ønsker på denne måten å vitalisere lokaldemokratiet ved å stimulere til lokal forankring og forståelse for miljøvern-politiske oppgaver.

Miljøverndepartementet arbeider fremdeles med utformingen av den nye miljøvernpolitikken, slik at det ennå er uklart hvilke oppgaver som vil bli tillagt kommunene på dette feltet.

Kulturminnevernet ble desentralisert på slutten av 80-tallet ved at statlige oppgaver ble delegert til fylkeskommunene. Skal en ytterligere desentralisering til kommunenivå kunne forsvares, forutsetter det en fundamental styrking av kulturminnekompetansen på lokalt nivå. Signalene fra departementet er imidlertid ikke lovende i det man vanskelig kan se for seg at enhver kommune vil ha ressurser til å skaffe seg slik kompetanse. Dermed er det all grunn til å

stille seg spørrende til den utviklingen som nå er i gang.

Som eiere av ca 5000 av landets mest verneverdige bygninger er museene sentrale aktører i kulturminnevernet. Museene forvalter også store kulturhistoriske kunnskapsbaser og sitter på spisskompetanse innenfor bygningsantikvarisk vedlikehold – men mangler kapasitet. I det bildet som nå avtegner seg, bør museene i fremtiden kunne spille en langt viktigere rolle også for kulturminnevernet utenfor museene. Museene representerer i denne sammenhengen ressursmiljøer på regionnivå som vil kunne utbygges og videreutvikles til kompetansesentra for kulturminnevern med støttefunksjoner for kommunene i egen region. Det er imidlertid viktig å presisere at nye oppgaver må kompenseres med økte ressurser. Noe annet er verken museene eller kulturminnevernet tjent med.

Ove Magnus Bore

Ny leder for museumsvenner

Stavanger Museums Venner har hatt årsmøte og valgt Egil Henriksen som ny leder. Styret består for øvrig av: Brit Bjerkebæk Ravndal, Helene Bjørntvedt og Einar Sandstøl, med Pål Mitsem og Rune Helgø som varamedlemmer. Museets direktør er medlem i styret. Venneforeningens medlemmer i Stavanger Museums direksjon er Ole Kristoffer Ihle og Egil Henriksen. Stavanger Museums Venner skal 8. og 9. september stå som arrangør for landsmøte til Forbundet for Norske Museumsvenner.

STAVANGER MUSEUMS VENNER

Ekskursjon til EGRSUND FAYANCEMUSEUM lørdag 9. juni

Arrangementskomitéen har lagt opp et hyggelig og forhåpentligvis innholdsrikt program.

Bussen går fra Madlatorget kl. 10.00, og kjører innom Byterminalen ca. kl. 10.15.

Det er satt av ca. 2 timer til museumsbesøket. Under returen vil vi ta en pause hvor det blir servert en koselig liten lunsj. Om det blir inne eller ute bestemmer været. Forfriskninger kan kjøpes underveis.

Vi vil være tilbake i Stavanger/Madla ca. kl. 16.00.

Pris kr. 250,- pr. person, inkl. museumsentré og lunsj.

Påmelding innen onsdag 06.06.01 til:

Jorunn Fjellså: 906 15 600 - 51 55 18 93. Jens Jakob Dreyer: 51 52 05 72 - 51 55 62 90.

Ledaal gjenåpnes 13. juni

13. juni vil H. M. Kong Harald gjenåpne Stavangers kongebolig, Ledaal, etter at bygningen har vært stengt for publikum i 2 1/2 år på grunn av restaurering.

Ledaal ble bygd i årene 1799 – 1803 av byens ledende kjøpmann, Gabriel Scanche Kielland. Etter å ha tilhørt Kiellandfamilien i 133 år, ble bygningen overtatt av Stavanger Museum i 1936. Store restaureringsarbeider ble da igangsatt før bygningen kunne åpne for publikum i 1949. Den har siden tjent tre funksjoner: museum, kongebolig og representasjonslokale for kommunen.

I 1996 fikk Stavanger kommune utarbeidet en tilstandsrapport for Ledaal. Med utgangspunkt i rapporten ble restaureringsarbeidene igangsatt høsten 1997. Det viste seg snart at bygningen var atskillig verre angrepet av råte og sopp enn opprinnelig antatt. Dermed vokste utgiftene betraktelig og nærmet seg til slutt kr. 25.000.000. Men så er da også Ledaal nå restaurert etter alle kunstens regler etter anvisninger fra de beste fagfolk som vi har her i landet på bygningsantikvarisk vedlikehold.

Det Ledaal publikum nå vil få se, er det samme Ledaal som før restaureringen, men samtidig er det et også et annet. Det er fremdeles den vakre rødmalte murbygningen med upusset teglstein på gårdssiden. Men sydfasaden har fått tilbake sin kalkpuss og den kraftige rødfargen fra midten av 1800-tallet. Innvendig er mye av fargesettingen forandret. Møblene er de samme som før, men fremstår nå restaurert med blanke skinnende overflater. Og utslitt



møbeltrekk og slitte gardiner er fornyet. Man vil oppleve et Ledaal der alt ned til detaljer som dørhengsler og slåer har fått sin opprustning.

Men mye av det som er gjort, vil publikum ikke få se. Det ligger gjemt i golv, vegger og tak. Det er utbedringen av de store sopp- og råteskadene som var i ferd med ødelegge bygningen totalt.

I innspurten av dette store arbeidet mottok museet for en ukes tid siden med stor takk en million fra Riksantikvaren. Men mer enn 90 % av kostnadene står likevel Stavanger kommune for. Dette forteller mye om hva byens historie og ikke minst Ledaal betyr for byens befolkning. Stavanger kommune har her vist en holdning som det står meget stor respekt av og som vil kunne danne et forbilde for andre norske kommuner. Det er med stolthet Stavanger by kan vise frem byens kongebolig for kongeparet 13. juni.

Ove Magnus Bore

SOMMERÅPNING VED STAVANGER MUSEUM

15. juni - 15. august: ALLE DAGER 11.00 - 16.00. Gjelder alle fem anleggene.

5. juni - 14. juni: Stavanger Museum / Muségt. 16, Stavanger Sjøfartsmuseum og Norsk Hermetikkmuseum åpent mandag til torsdag 11.00 - 15.00. Søndag 11.00 - 16.00. Breidablikk søndag 11.00 - 16.00. Ledaal åpent fra 14. juni.

Lukket 1. pinsedag. 2. pinsedag: Stavanger Museum / Muségt. 16 åpent 11.00 - 16.00

Lørdag 9. juni 13.00 - 17.00: Stavanger Sjøfartsmuseum åpent på grunn av Stavanger trebåtmønstring 2001

Norsk Hermetikk museums arbeiderbolig i Øvre Strandgate 90 åpnes!

Øvre Strandgate 90 er et av de best bevarte bolighus i Gamle Stavanger. Nå er hagen og første etasje ferdig restaurert og innredet som arbeiderbolig fra ca 1920. 15. juni åpnes huset for publikum.

Huset ble opprinnelig bygd av smeden Peder Pedersen Thilund (Thilo) i 1836, og museet har kontakt med etterkommere i Thilo familien; noen bor i Egersund og noen i Stavanger. En familie bor i Canada og de vil komme til Stavanger i løpet av juni for å se på huset.

Det kommer til å koste over en million kroner å restaurere huset. Det har vært en kjempejobb som har involvert en masse mennesker. Noen har gitt penger, noen har satt i stand hagen, andre har funnet de rette møblene eller kommet med ekspertråd. Det har blitt skrappt, malt, tapetsert, laget innredning, restaurert gulv, tak og vinduer, satt inn ovner og innredet kjøkkenet. Æren må gis til alle, men uten tvil er det museets John Olav Byberg og Roald Håvardsholm som har brukt mest tid, energi og ferdighet på å restaurere huset til en skikkelig perle i Gamle Stavanger.

Museet skylder en spesiell takk til alle de som har gitt penger til prosjektet: Klosters legat, Norems legat, Tørresens legat, Mauritzens legat, Norsk kulturråd, LO, Uni-stiftelsen, og Norsk Nærings- og



Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Uten hjelp fra disse ville det ha vært umulig å finansiere prosjektet. Takk også til medlemmer i byggekomiteen som har styrt prosjektet helt fra 1997.

Huset skal åpnes av ordfører Leif Johan Sevland 15. juni, og vil være åpent for publikum fra ca kl. 13.00 samme dag. I de gamle interiørene blir det en enkel kafé. Selvsagt kan en der også kjøpe smaksprøver av mange forskjellige slags "røgede norske sardiner".

Piers Crocker

"Lang og tro tjeneste"- fotomontasje på Norsk Hermetikk museum

Søndag 6. mai åpnet en ny fotomontasje på Hermetikk museet. Den består av fire forstørrede bilder som viser de ansatte på Chr. Bjelland's fabrikker som fikk gullmedaljer for "lang og tro tjeneste" i årene 1929, 1938 og 1949. Det som er viktig og av interesse er at vi har navnene til de som er avbildet. Det er viktig på grunn av at det hjelper museet å bygge opp et register over de som jobbet i hermetikkindustrien, og det er interessant fordi publikum kan komme på museet og identifisere bestemor/bestefar eller oldemor/oldefar og til og med tippoldemor/far, og forhåpentligvis fortelle oss litt mer om dem. For eksempel i hvilken av Bjelland's fabrikker de jobbet, og hva slags arbeid de hadde der. Vanligvis kommer det noen morsomme anekdoter i tillegg!

Gratis inngang (naturligvis!) til de som er villige til å låne selve gullmedaljene til museet!

Piers Crocker

NB: Årets iddiskrus er kommet! I fjor var det "Doris", og året før var det "NB Brand"... Hva er det vi snakker om? Jo, årets utgave av iddiskrus fra Hermetikk museet. Dette året er det "Giraffe Brand" som er motivet. Prisen er kun kr.75,-.

"MARITIME STAVANGER" Ny utstilling på Stavanger Sjøfartsmuseum

Stavanger snudde ryggen til sjøen da biler, tog og fly overtok passasjer- og godstrafikken til sjøs. I Vågen ble et yrende havneliv erstattet av bilkøer. Nå er folkelivet på vei tilbake, og byen snur ansiktet mot sjøen igjen. Lystbåter, storskip, cruiseanløp og folkefester dominerer havnebildet i sommerhalvåret. Hva er Stavangers tilhørighet til sjø og havn i dag?

I utstillingen "Maritime Stavanger" presenterer Sjøfartsmuseet hverdagsreisen med lokalferjene, livet om bord på bøyelastere, på oljerigger og i slepebåter, og menneskene som arbeider der. Hvor finnes Stavangers utenriksflåte i 2001? Andre tema er fritidsliv til sjøs, arkitektur, kulturminner og folkeliv langs kaiene og i Vågen - Stavangers Tusenårssted.

Utstillingen markerer Stavanger Sjøfartsmuseums 75-års jubileum og Stavanger Rederiforenings 100 årsjubileum i 2001.

"Maritime Stavanger" åpner 8. juni kl. 13.00.
Velkommen!

Anne Tove Austbø



"ANNA AF SAND" KASTER LOSS

Torsdag 21. juni kl. 16.00 fra Strandkaien



"Anna" er invitert til å delta i feiringen av Riga bys 800 års jubileum. Hun skal selvfølgelig føre salt sild i tretønner. Tønnene skal losses i fem gamle sildehavner: Helsingør, Gdansk, Klaipeda, Liepaja og Riga. Vi skal også føre to offisielle gaver, en fra Rogaland Fylkeskommune til Liepaja og en jubileumsgave fra Stavanger kommune til Riga. Ved avreise bringes lasten og gavene om bord.

Vel møtt til en følelsesladet avskjedsseremoni!

Harald Hamre

C-POST

Bente Kvame

Eikåsv. 5

4016

N

Stavanger

Ansvarlig redaktør: Ove Magnus Bore
Redaksjon: Tove K. Galta og Anne Berit Sæl

Avsender: Stavanger Museum
Muségata 16
4010 STAVANGER

Tel.: 51 84 27 00
E-post: firmapost@stavanger.museum.no
Hjemmeside: www.stavanger.museum.no